

Vergaderjaar 2008–2009

31 500

Realisatie Nationaal Ruimtelijk Beleid

Nr. 5

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 oktober 2008

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 31 oktober 2008. De wens dat over de structuurvisie overleg gewenst wordt kan door of namens de Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 26 december 2008.

Hierbij bied ik u de Structuurvisie voor de Snelwegomgeving «Zicht op mooi Nederland» aan.¹ Deze structuurvisie omvat het kabinetsstandpunt over de ruimtelijke ontwikkelingen in de snelwegomgeving. Het betreft een nationale en thematische beleidsvisie van het rijk. Deze structuurvisie is tot stand gekomen in een nauwe samenwerking tussen de ministeries van LNV, VenW, OCW, EZ en VROM en is vastgesteld in de Ministerraad van 10 oktober 2008. Tijdens het Algemeen Overleg over de realisatie van het nationaal ruimtelijk beleid op 9 september jl. (Kamerstuk 31 500, nr. 3) heb ik toegezegd in te gaan op de vraag hoe de Structuurvisie voor de Snelwegomgeving uitwerkt op provinciaal niveau. Deze brief geeft tevens invulling aan deze toezegging.

Aanleiding

In het Algemeen Overleg van 26 oktober 2006 (29 435/30 816, nr. 185) over de uitvoering van de Nota Ruimte is gesproken over de verrommeling van het landschap en in het bijzonder de (verslechterende) ruimtelijke kwaliteit rond de snelwegen. Het kabinet geeft met voorliggend document invulling aan de bij die gelegenheid gedane toezegging een structuurvisie te zullen opstellen over «de open vensters naar het landschap». «Zicht op mooi Nederland» is onderdeel van een breder beleidspakket dat is gericht op een duurzame ruimtelijke inrichting van Nederland, waarvoor onderdelen worden uitgewerkt in onder andere het programma Mooi Nederland, de Agenda Landschap, het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT) en in de in juni vastgestelde Visie Architectuur en Ruimtelijk Ontwerp «Een Cultuur van Ontwerpen». Met Zicht op mooi Nederland vormt de snelwegomgeving een aangrijpingspunt om de ruimtelijke kwaliteit van Nederland te verbeteren, de verrommeling te verminderen en bij te dragen aan een positieve beleving van het landschap. Onderzoek van het Ruimtelijk Planbureau toont aan dat de snelwegomgeving dichtslibt met lintbebouwing (bedrijventerreinen). Het RPB toont aan dat

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

40% van de plannen voor nieuwe bedrijventerreinen en 60% van de oppervlakte geheel of gedeeltelijk in de snelwegzone is gepland. Volgens het RPB wordt de helft van alle (1753) vrije uitzichten langs snelwegen bedreigd door bouwplannen¹. Snelwegen zijn de meest intensief gebruikte openbare ruimten, die mede bepalend zijn voor het oordeel van de Nederlander en de toerist over het Nederlandse Landschap.

Planologisch regime

De negen geselecteerde Nationale Snelwegpanorama's liggen allemaal binnen de Nationale Landschappen waarvoor het bestaande en in de Nota Ruimte geformuleerde «ja, mits»-principe geldt. Dit houdt in dat ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn, mits de kernkwaliteiten van het landschap behouden blijven of versterkt worden. Toegepast voor de Nationale Snelwegpanorama's betekent dit dat ontwikkelingen mogelijk zijn mits de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de landschaps- en cultuurhistorische gebiedskwaliteiten vanaf de snelweg worden behouden of versterkt. Dit belang zal met eventuele andere op de gebieden betrekking hebbende beleidsuitgangspunten geëffectueerd worden bij de provinciale uitwerking van de kernkwaliteiten van de Nationale Landschappen. Hierbij gaat het om openheid en zichtlijnen, over herkenbare gebiedsidentiteiten en over de gaafheid van het gebied.

Doorwerking

Het kabinet hanteert deze structuurvisie als uitgangspunt voor het eigen ruimtelijke beleid en de uitvoering hiervan. Voor de planologische doorwerking naar andere overheden dient een structuurvisie geëffectueerd te worden door middel van maatregelen en uitvoeringsbesluiten. Het kabinet zal zich bij de implementatie en uitvoering van dit beleid houden aan de bestaande routeontwerpen (A2, A4, A12 en A27) en daaruit voortvloeiende basisprincipes en aan op te stellen architectonische uitgangspunten voor overige snelwegen. Het kabinet staat een integrale aanpak van weginfrastructuur en ruimtelijke ontwikkelingen voor. Het MIRT en de verstedelijkingsafspraken zijn hierbij belangrijke uitvoeringsinstrumenten voor een integrale gebiedsgerichte uitwerking. Het kabinet stimuleert en faciliteert provinciale structuurvisies op de snelwegomgeving door het opstellen van een handreiking en andere vormen van kennisoverdracht. De doelbereiking wordt gemonitord. Bij «snelwegpanorama's» gaat het om open gebieden met bijzondere landschappelijke kwaliteiten die in het bijzonder kwetsbaar zijn voor verrommeling. Wanneer beleid dat in andere rijksvisies staat geformuleerd betrekking heeft op een als Nationaal Snelwegpanorama geselecteerd gebied, dan blijft ook dat beleid onverkort van kracht. Het kabinet selecteert in deze structuurvisie zelf negen belangrijke snelwegpanorama's binnen de nationale ruimtelijke hoofdstructuur (RHS). Binnen de RHS zijn de meest waardevolle landschappen geïdentificeerd als Nationale Landschappen.

Totstandkoming

In het reguliere bestuurlijk overleg hebben IPO en VNG ingestemd met de selectie van de Nationale Snelwegpanorama's en de voorgestelde operationalisatie van de doelstellingen, waarbij de handhaving van het planologische regime met de toevoeging van de extra kwaliteit, en de begrenzing van de Nationale Snelwegpanorama's onderdeel is van het beleid voor de Nationale Landschappen. Afgesproken is dat provincies het primaat krijgen en nemen voor deze uitwerking.

¹ Snelwegpanorama's in Nederland, Ruimtelijk Planbureau, 2006.

Conform de in de nieuwe Wro vastgestelde standaarden voor digitaal uitwisselbare plannen (DURP) is van deze structuurvisie een versie beschikbaar gesteld die elektronisch geraadpleegd kan worden.

Wanneer uw Kamer over «Zicht op mooi Nederland wil beraadslagen, verzoek ik u, onder verwijzing naar artikel 2.3, vierde lid van de Wet ruimtelijke ordening, dit bekend te maken binnen 8 weken na toezending van deze brief.

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. M. Cramer